XXXIV. évf. Cluj-Kolozsvár, 1924. Március 3. szám.

UNITÁRIUS KÖZLÖNY

A VALLÁSOS ÉS ERKÖLCSÖS ÉLET ÉBRESZTÉSÉRE

KIADJA A DÁVID FERENC EGYLET

Ima jóltevők ünnepén 1924. február 10-én Kolozsvárt.

Elmondotta: *dr. Boros György.*

Az idő végtelen oceánján hánykodó hajónk imazsámolyára leborulva, nyitjuk meg szivünket előtted életünk kormányzója, hatalmas Isten. A vihar csapkodja, ingatja azt a felséges alkotmányt, melyet a te dicsőséged hirdetésére épitettünk. Mi kicsinyhitüek félve és aggódva kiáltunk: Uram ments meg minket, különben elveszünk. De azok a nagy lelkek, kikkel az idő folyamán megajándékoztad kicsiny unitárius egyházunkat, bátoritólag kiáltják fülünkbe, mit féltek ti kicsinyhitüek. „Vegyétek eszetekbe, hogy minél nagyobb a veszély, annál közelebb van az isteni gondviselés. Jaj nektek, ha elhinnétek, hogy mi hiába éltünk és hiába mutattunk példát, hogy a miképpen mi cselekedtünk, ti is aképpen cselekednétek. Vegyétek eszetekbe, hogy mikoron mindenünket idegen kéz tépte, hordta szét, lelkünk betöltötte az ürt, hitünk cselekedeteivel ujraépitettük szent Sionunkat."

Jó Istenünk kérünk vezess vissza az emlékezet szárnyán oda, ahol a jó cselekedetek tökéletesülve, a buzgó lelkek megdicsőülve ténveskednek, hadd meritsünk hitükből hitet, jó cselekedeteikből buzgóságot és komoly elszántságot, hogy mi is a ránk bizottakban hiv, igaz, áldozó és türelmes munkások lehessünk. Ha a közöny hidegsége megdermesztette volna lelkünket, a te szent lelked tüzével olvazd föl és gyujtsd lángra hitünket, szilárditsd meg akaratunkat. Inditsd munkás tevékenységre erőnket, különösen pedig segits, hogy hitünk drága kincseit tartsuk becsesebbnek mindennél, amit a föld adhat. Értesd meg velünk, hogy jobb egy óra az Urral, hogysem ezer esztendő nélküle.

Jézus példája bátoritotta hitünk elődeit, segélj minket, hogy az ő nyomdokain járva, lehessünk méltók őseinkhez, kiknek emlékére ezt az órát szenteljük. *Ámen.*

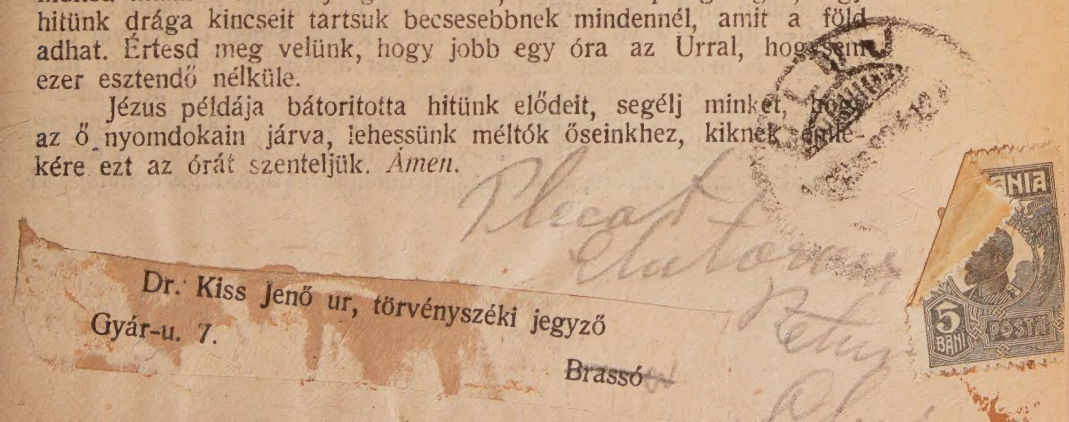

Mit csinálsz itt Illés!

A biblia régi történetei között lapozva szemünk elé tűnik Illés próféta hatalmas alakja. Buzgó, talán még a rendes mértéknél is buzgóbb szolgája Istennek. Ez a lelkes próféta a Baál papjait nemcsak megszégyenitette, hanem meg is ölette. Isten iránt való buzgósága oly nagy volt, hogy nem ismert határt.

És mégis ezzel a hatalmas prófétával történt meg, hogy a bálványimádó királynő, Jézábel haragja elől elmenekült a Hóreb hegyen levő barlangba. Ott volt visszavonulva a világtól, senkitől sem üldözve, mert hiszen az emberek nem tudták, hol van.

A prófétának még sem volt nyugovása a rejtek helyen. Ellenségeitől nem volt miért félnie. Lelkiismerete azonban erősen vádolta. Végül megszólalt az Ur szózata: „Mit csinálsz itt Illés?.. Eredj menj vissza és végezd a kötelességedet? . . .“ Az irások nem mondják, de könnyü hozzá gondolni az Ur dorgálásának további folytatását is: Hát azért adtam beléd a prófétaság adományát, hogy elvonulj azzal egy félreeső barlangba? Hol van a te lánglelked, hova lett ezelőtti buzgóságod, hősi bátorságod, rendithetetlen akaratod? Hát csak addig tart a hősi bátorság, a rettenthetlen buzgóság, amig veszély nem fenyeget? Mikor ember kell a gátra akkor megszaladsz? Te vagy-e Illés, a próféta, Istennek szolgája? . . .

Ezek a szavak nem hiába hangzottak el. Illés gondolkozás nélkül vissza ment hivatása előbbi mezejére és a régi buzgósággal szolgálta az Urat élete végéig.

... Amig nekünk magyaroknak és unitáriusoknak jól ment dolgunk, oly sok ember volt, aki magyarnak és unitáriusnak és sokkalta nagyobbnak tartotta magát másoknál. Nem mondotta magát ugyan prófétának, de egy cseppet sem engedett abból, hogy ő leghivebb fia fajának és egyházának. Csak vonta volna kétségbe valaki buzgóságát, a szent ügyek iránt való szeretetét, a legnagyob sértésnek vette volna.

Most eljött az idő, midőn fajunk és egyházunk iránt való buzgóságunkat tettekkel kell megmutatni. Sajnos, igen sokan, sokkal többen mint kellene, elmenekültek az önzés sötét barlangjába. Most mikor az idők zordon változása nagy feladatokat rótt reánk, mikor a régi üldöztetések előtti áldozatkész jóltevőknek a példáját kellene követni, nincsenek elől, sőt néha sehol sincsenek azok, akik ezelőtt elől jártak és látszólag buzgók voltak.

Ah, igen, sokan vannak távol. Én azonban azt hiszem, nem lehet sokáig ott maradni. Az Isten szava, a lelkiismeret vádolása mindenüvé eljut. Megkérdezi most is a félrevonult önzőktől: „Mit csinálsz itt Illés? Mi a hivatásod, mi a kötelességed te magyar unitárius? Nem tudsz már eleget a magyar átokból? Nem tudod mi a pártoskodás, félrefarolás? Nem tudod, hogy századokon át ittad keserü levét?! Tudd meg azt, hogy áldozat és más cselekvő buzgóság nélkül eltékozolod ezt a nagy kincset, egyházunkat, melyet őseink reánk hagytak... Előre, az áldozás, az önfentartás öntudatos munkájára!

Ha részt akarsz venni a mult és jelen értékeinek megmentésében, a jövő munkájában, ne azt mondogasd, hogy mit nem tehetsz, hanem tedd amire képes vagy . . . .

. . . Az Ur Isten tőled, mindenkitől kérdezi, mit csinálsz Illés?

B. P.

Jeles emberek emléke.

felsőrákosi Székely Mózes.

1861—1922.

Olvasóim nagyobb része személyesen ismerte felsőrákosi Székely Mózest. Nyiltság, emberbecsülés, egyenesség, érintetlen tisztaság mindaz, ami a székely ember jellemében szép, benne egyesült. A nemes székely hagyományok megtartásában konzervativ, de mikor célszerüségét belátta, minden reform iránt fogékony. Szép, magas termetén a székely posztó finommá, örökös mosolyt viselő ajkán a székely tájszólás kellemesen zengővé, kezét az ekeszarván tartó gondos gazda bölcsen számitó kereskedővé s a mások birálatától mindig tartózkodó, örökösen elfoglaltságban élő tett embere, aki hangya módra gyüjti a morzsákat, áldozatkész kereszténnyé lett.

Szülei szegény emberek, mindössze pár hold földet örökölt. Hat éven át a Daniel-birtok, 9 éven át a Zathureczky-birtok bérlője. Jó gazda. Bérbeadó és bérlő egyaránt gyarapszik.

Ismert nevü, köztiszteletben álló ember, amikor nőül veszi Kiss Tamás vargyasi iskolamester leányát Vilmát, akiben megtalálja a gondos háziasszonyt, a hüséges, munkás feleséget.

A felsőrákosi unitárius egyházközség kebli tanácsának évtizedeken át tagja s éveken át az egyházközség gondnoka, a közbirtokosság elnöke, az Erdővidéki Takarékpénztár f. ü. b. tagja, Udvarhelyvármegye Törvényhatósági Bizottságának, a Magyar Unitárius Egyház Főtanácsának tagja.

Egyházközségének végakarata szerint 10.000 leut adományozott harangra, a kolozsvári és székelykereszturi gimnáziumoknak szegény tanulók segélyezésére 5000—5000 leus alapitványt tett.

Életében csak irigyei voltak, de ellenségei nem. A legszegényebb ember ügyes-bajos dolga is érdekelte. Kedélye páratlanul derüs. Nemes érzésü jó barát. 1922. augusztusának egyik borus, esős napját, temetése egy egész vármegye szine javának, gyászos baráti találkozójává tette.

Adjon Isten nemzetünknek Székely Mózeshez hasonló embereket!

Kovács legényből unitárius pap!

Dr. Collyer Robert.

Collyer Robert emlékét, születésének 100-ik évfordulója alkalmából az angol és amerikai unitáriusok egyaránt ünnepelték december 8-án. Egy juliusi vasárnapon az 1908. évben New-Yorkban a Church of the Messiah-ban halottam Collyert imádkozni. Nem

tudom megmondani, hogy Collyert látni vagy hallani volt-e kellemesebb. Angliában született, szegény szülők gyermeke volt. Robert 8 éves korában a hét öt napján 10 s a hatodikon 11 órát dolgozott. A gyári munkát később elhagyva kovács-mester lett. Emellett olvasgatott.

Huszonhét éves korában megnősült s Amerikába ment. Kis gyülekezeteknek prédikálgatott eddig is s ezt Amerikában is folytatta. Chikágóban a munkások papja lett. Ott barátai tehetségét méltányolva Unity Church néven egyházat alapitottak és templomot épitettek. Egy nagy tűz a templomot elhamvasztotta, helyébe még szebbet épitettek. A tűz után a Corwell Egyetemtől Collyer táviratot kapott. 1000 dollárt ajánlott fel az egyetem, ha részére egy patkót készit. Huszonnégy éve nem járt a Collyer kezében kalapács, a patkót megcsinálta, nevét ráirta, elküldötte s árát megkapta.

Könyvtára is a tüzben égett. Londonban barátai meghallották, Collyer levelet kapott, melyben könyvei cimének leirását kérték. Elküldötte s éppen a családi örömünnepen könyvei, megpótolva jó nehánnyal, megérkeztek.

1879-ben Church of the Messiah meghivására New-Yorkba ment. Ott hirdette Isten igéjét 1912-ben bekövetkezett haláláig. Kevés könyvet irt, de amiket irt mind olvasottak. Két közismert egyházi éneket szerzett.

Kiss Sándor.

Ifjuság barátja.

Fogjunk kezet.

Szózat a Dávid Ferenc-Egylet összes Ifjusági Köreihez.

Mi, a kolozsvári D. F. E. Ifjusági Köre, üdvözletünket küldjük mindannyiatoknak. A lelkünkben telelevenedett szeretet füzött összesze minket itt, Erdély fővárosában. Ez a szeretet kell, hogy összefüzzön titeket is mivelünk, mindannyiunkat egymással. Ma kell, hogy lobogjon a szeretet minden ifju lélekben Istenünk, vallásunk és embertársaink iránt. Ma kell, hogy erősitsük ezt a lobogást egymásnak lelkében, ha gyengülne, vagy ha mulni látszanék. Ezt pedig csak ugy tehetjük ha megismerjük egymást, ha tudjuk egymásról, hogy vagyunk és dolgozunk.

Ezért fogadjátok baráti jobb kezünket, melyet a közös vallás, közös nyelv és közös szeretet nevében nyujtunk tifelétek. Kérünk adjátok ti is kezeteket azért, hogy ez a három eszmény soha ki ne vesszen miközülünk azért, hogy egy eljövendő sikerig vigyük kitartóan és diadalra, ha lehet, ezeket miközöttünk!

Kérünk titeket, hogy

I. minden Ifj. Egylet irja meg nekünk vezetőségének, tagjai számának, végzett munkájának és tervezett céljainak adatait.

II. irjátok meg, akartok-e együtt dolgozni velünk ezeknek a szép céloknak eléréséért?

(Cim: Szent-Iványi Sándor Cluj, Unitárius Kollégium.)

A mi egy Istenünk legyen és maradjon mi velünk minden időben.

Lőrinczy László,	Szent-Iványi Sándor,	Máthé Sándor,
főtitkár.	elnök.	alelnök.

TŰZHELY MELLETT.

Fiátfalvi Fazakas József mindenkinek példát adott.

Sok viszontagság után a püspöki vizsgálószék eljutott a fiátfalvi unitárius egyházközségbe, hol az unitárius hivek ősi időktől egy közös templomba járnak református testvéreinkkel s békés egyetértésben élnek Isten dicsőségére.

A templom előtti diszkapu előtt várták a belső emberek a község lakóival egyetemben a ritka kedves vendégeket.

A harangok hivogató szavai után templomba vonult a sokaság élükön a magas vendégekkel. Itt a Főpásztorhelyettes Istenhez emelő imája és szivet, lelket szent lelkesedésre és nemes tettekre buzditó tüzes beszéde után fölhivja a hiveket szeretetadomány adására az anyaszentegyház oltárára.

A szószékből lejőve az urasztala mellé ült, mint hajdan Jézus tanitványai és a sokaság közé.

A sokaság között négy kis játszó fiu furakodott előre a gyülekezet elé. A püspöki titkár szintén elragadóan beszélt s hivta föl a hiveket a szeretetadományra.

Ezalatt a főpásztor magához intette a legkisebbik fiut. A fiu engedelmeskedett. Mintha Isten parancsolta volna: „Eredj fiam oda, mert a népnek csuda kell, téged használnak föl a jó cselekedetek eszközéül."

A főpásztor az 5 éves Fazakas Miklóst ölébe vette s cukrot adott neki. A sokaság egyszerre odanézett és bámulta mi történt. Az anyák szeme könnyel telt meg, mert tudták, hogy a kis fiu árva. A titkár bevégezte beszédét, megindult az adakozás az édes anya: az anyaszentegyház javára. A szegényebb rendü hivek mindannyian megnyiták erszényüket, mi szivesen áldozunk nemes célra, mondák jó kedvvel.

E közben szólásra emelkedett egy tehetősebb gazda alsó Fazakas József és igy szólt: Főtisztelendő püspöki vizsgálószék, megkövetem szépen nekem is volna egy szóm: elődeim sokat adakoztak templomok, iskolák, belsőemberi lakások épitésére. A gimnáziumokat elátták alapitványokkal. A Berde-cipót szivesen elfogadtuk, senki sem mondta, hogy vegyék vissza, nekünk nem kell. Most amikor az egyháztól és gimnáziumoktól az alapitványi birtokokat elvették és koldussá tették, most tőlünk kénytelenek kérni, hogy magukat fentarthassák a mi javunkra, vajjon tehetjük-e, hogy ne adjunk semmit? Én a háboruban részt vettem. Mikor elmentem itthon maradt hű feleségem gyógyithatatlan betegen és négy gyermekünk. A feleségem gazdálkodott ahogy lehetett, a marha állományom egy

bivalyra apadt. Hazajöve feleségem nemsokára elhalt s maradt négy árva fiam, kik közül a legkisebbik ott ül a főtisztelendő ur ölében. A négy árva fiamért adok 400 leu szeretetadományt, elhalt feleségem emlékére 200-at s magamért 150 leut. Az igért összeget nyomban le is fizette a gyülekezet szemeláttára.

Fiátfalvi Fazakas József ékesszavu apostola lett unitárius egyházunknak. Isten éltesse, hogy növelhesse fel drága négy fiát.

A püspökhelyettes ur az ölében levő kis fiut karjára vette és a sokaság feje fölött átnyujtva visszaadta az édes apának e szavakkal: „Átadom az árva fiut és kijelentem, hogy mig Isten éltet ez árváknak én is atyja óhajtok lenni.“

Ez a jelenet oly mély benyomást gyakorolt a sokaságra, hogy még aki nem akart adni, az is adott s nehány perc alatt együtt volt a kis Fiátfalván 10.070 leu.

„Ne félj kicsiny sereg, mert veled van az Ur.“

——— Kozma Miklós.

NŐK VILÁGA.

Bátorlelkü unitárius nők.

Emlékezzünk a régiekről. Életükből, tetteikből meritsünk uj lelkierőt. Rendre bemutatjuk a jeleseket, kik hitükért éltek, áldoztak, szenvedtek s ha kellett meg is haltak.*)

A reformáció idejéből mutatjuk be az egyik legelső unitárius nőt, *Boucher Johanna* urhölgyet, aki udvari hölgy is volt 1550 körül.

Akkor még csak hajnalodóba volt az uj eszmék napja. — A bibliát már forditgatták a mivelt nemzetek nyelvére. Hol titokban, hol nyiltan, de mindenki nagy mohósággal olvasta, ha kézhez kaphatta, a szent könyvet.

Angliában akkor tájban nyomatták ki a bibliát Tyndal forditásában. Boucher Johanna tudta, hogy e könyv olvasása tilos, de ő nemcsak megszerezte magának, hanem arra is gondja volt, hogy becsempéssze a királyi udvarhoz. Az akkori puffos női divat jó rejtőhelyet szolgált a különben is óvatos hölgynek.

Johanna nagy kegybe jutott az udvarnál. VI-ik Edward király kitüntető figyelemben részesitette, de az egyház nyomára jött hittérítő titkos munkájának. Adatokat gyüjtöttek ellene. Biróság elébe állitották és az eretnekség vádpontjait felolvasták előtte. Egyik legsulyosabb vád az volt, hogy tagadta az incarnatiot, vagyis Krisztusnak örökszármazását s mint igének testté lételét.

*) A szerkesztőség szivesen fogad hasonló élet- és jellemrajzokat nagylelkü nőinkről.

A derék és bátor udvari hölgy merészen szembeszállt biráival. Figyelmeztette őket, hogy ha bünről lehet szó, mikor valaki a régi hit helyett uj meggyőződésre jut és azt meg is valija, akkor bűnös az egész angol protestáns egyház s maga az érsek is, mert elhagyták a katholikus egyházat és protestánssá lettek. Figyelmeztette bíráit, hogy ha ők is olvasnák a szentirást, ugyanarra a meggyőződésre jutnának.

A szép beszéd nem használt. Boucher Johanna urhölgyet máglyára ítélték. Midőn az itélet végrehajtására Litchfielden megjelent a végrehajtó bíróság, a gyontató pap igyekezett szivére beszélni és megtérésre birni. A máglya föl volt állitva. A pribékek körülte állottak. A hitéhez hű asszony gúnyos sajnálkozással a pap felé fordult és igy szólt: jó páter hagyj te békén engemet, inkább menj el haza és olvassad a bibliádat.

A máglya meggyúlt, a nagyhitü nő egyetlen zokszó nélkül kiadta a lelkét, teste elhamvadt, de a hamut széthordotta a szél a világba és azóta termékenyiti a lelkeket és bátoritja a hitbuzgóságra.

Ne menj férjhez ahoz az ifju emberhez

(Az amerikai Christian Registerből.)

Ford. *Kiss Sándor*

(Első közlemény a leányokról az Unitárius Közlöny 2-ik számában.)

Aki gondatlan és rendetlen.
Akinek foglalkozása vagy hivatása nincsen.
Aki foglalkozását gyakran változtatja és sok gazdát szolgál.
Aki rest.
Aki gazdája ellen beszél.
Aki önző és nyakas.
Aki azt hiszi, hogy mindent ő tud a legjobban és vége nincs a mondanivalójának.
Aki nem olvas, hogy helyesen tájékoztassa magát, hanem jobban szeret az utcasarkon lógni, a kaszinóban vagy korcsmában ülni.
Aki későn fekszik s nincs tekintettel arra, hogy szülei reá várnak.
Aki a „jó madarak“ közé tartozik s velük kitart.
Aki lépést tart a divattal, de hogy honnan veszi a pénzt, azt nem nézi.
Aki nem addig nyujtózik, amig a takarója ér s adósságokat csinál.
Aki szüleit sohasem segitette.
Aki nagyon keveset, vagy semmit sem spórol.
Aki kártyázni, dohányozni és inni szeret.
Aki kifejezéseiben és célzásaiban izléstelen, durva.
Aki családod más tagjaitól huzódik s csak veled szeret lenni.
Aki olyan helyre jár, ahol nem szeretné, hogy szülei lássák.
Aki arról beszél, hogy ha felesége leszel, dolgoznod nem kell.
Aki kis dolgokban sem szavatartó.
Aki anyját és nővéreit nem szereti, nem becsüli.

Akit nem érdekel vallása.
Aki mások iránt részvétet nem érez.
Aki nem tudja, hogy miként kell viselnie magát a templomban.
Akinek barátai nem példás magaviseletüek és nem vallásosak.
Aki nem szereti, hogy édes anyádnak mindent elmondj.
Aki hazugságokkal mulattat téged.
Aki rosz szokásait, figyelmeztetésed ellenére sem hagyja el.
Aki szeret káromkodni, szitkozódni s az öregeket kigúnyolja.
Aki az állatokat kinozza és nem gondozza.
Aki nem szeret templomba járni és nem segit az eklézsia dolgaiban.

A kolozsvári Nők Szövetsége munkálkodik. Szeretet a sziv igaz öröme. Ebből az örömből ki ne akarna részt? Hisz annyi bánatot sajtol lelkünkből a mának keserves gondja, baja, hogy sovárgva epedünk az öröm édes vigaszáért. Tenger keserüségünkben méz az örömnek röpke pillanata, melytől fölüdülünk. Uj erőforrás a további áldozathozásra.

Ilyen órák nekünk unitárius nőknek, ha megértésben, szeretetben eggyek és együtt lehetünk. Örülünk egymásnak s örülünk az összehozó alkalomnak. E gondolat volt igazolva febr. 14-én a negyedik kötőke délutánján is. A zsufolásig telt terem jól eső örömet váltott ki szivünkből. A műsor három számból állott. I. „Gavallér Jankó" c. gyermekjelenetet előadták Ürmösi Bözsike és ifj. Ürmösi Károly. II. Melodrámát szavalt: Kis Bertuska, zongorán kisérte Ütő Mancika. Betétet énekelt Ütő Lajos igazgató által vezetett vegyes kar. III. „Babatánc" előadták: Pálfi Rózsika és Ürmösi Judith. Mindhárom kedves volt és bő taps jutalomban részesült. Háziasszonyok voltak: Márkos Albertné, László Gyuláné, Ürmösi Károlyné. A következő kötőke márc. 13-án lesz. Kérjük nőinket, minél számosabban jelenjenek meg. *Szemlélő.*

Könyvet kérünk. Leány Otthonunknak nincsen kézi könyvtára. Csak ugy állithatunk föl, ha olvasóink szivesek lesznek a gyermekük kiolvasott könyvét beküldeni Kolozsvárra az E. K. Tanácshoz. Ha kissé viseltes is, rendbe fogjuk hozni. Az adományokat lapunkban nyugtázni fogjuk. Eddig kaptuk a következőket: Benczédi: Berde M. életrajza (E.K.T.), Mikszáth: Beszterce ostroma (Percelné), Az Unitárius Vallás Dávid Ferencz Korában. Pap D. Dávid Ferenc életrajza, Unitárius Közlöny 1906—1910. évf. (D. F. E.) Péterffy: Székely mesék. Ferenczi Kálmán: A pálfalvi szélmalom. Gannet-Boros: Édes otthon. Szabó István: Az uri leány. Erdélyi magyar naptár (1922.) Unitárius Keresztény naptár 1924. (Dr. Boros) Leltárkönyv (Rigó utóda.) Pap Domokos: Ősi rögön (iró ajándéka).

Unitárius nők minden téren találhatók, ahol pontos és értékes munkát kell végezni. A hires Sharpe-család neveit ismerjük, tiszteljük és becsüljük, mert az ő bőkezü jóságából immár 20-nál több magyar leány tanult a londoni *Channing*-leányiskolában. Most egy ifju Sharpe nő nevével találkozunk. Sharpe Margit unitárius

papi pályára készült. Tanult az oxfordi Manchester College-teológiai Akadémián. Azután Londonban társadalmi jótékony munkában foglalkozott mintegy tiz évet. A következő adatokat ő maga mondja el: unitárius pap vagyok. Szoktam prédikálni és Londonban egy uj gyülekezetet én vezettem. Mondhatom, hogy ez igen kellemes munka volt. Mostanig nem foglalkoztam hivatalos rendőri munkával. Előre látom, hogy igen sok tennivalója van egy nőrendőrnek s azt is hiszem, hogy majd az unokáimnak, — ha lesznek — jobb dolguk lesz a papi pályán, mint nekem. Elhatároztam, hogy rendőri munkához fogok. Nem mondhatnám, hogy a papi foglalkozásnál előbbre becsülöm, de gondoltam, hogy ezen a pályán akad hasznos tennivalóm és annak meg is tudok felelni, miután a szociális munkában bő gyakorlatot szereztem.

Recsenyéden 1923. december 15-én a *D. F. Nőegylet* megalakult 37 taggal. Összejöveteleit télen vasárnap esténként a községház termében, a többi évszakban vasárnap délutánonként a templomban tartja. Tagsági dij 10 leu. Elnök: Gál Józsefné; alelnök: Boros Györgyné; pénztáros: Kovács Mózesné; ellenőr: Fekete Miklósné; választmányi tagok a tisztikar tagjain kivül: Máté Istvánné, ifj. Ráduly Jánosné, Fodor Domokosné, Szabó Ézsaiásné és Máté Ida.

A **firtosmartonosi** Unitárius Nők Szövetségének második és egyben szervezkedő gyülése január hó 13-án volt. Váratlanul sokan gyültek össze az iskola nagy termében, idősebb, fiatalabb asszonyok, serdülő leányok. Imával nyitotta meg az elnöknő. Azután értekezlet, közös megbeszélés folyt az egylet célja, működése és programjáról. Elnöknő lett Katona Ferencné, alelnöknők: Gálfi Ferencné és Káli Albertné, pénztárnok: Simon Balázsné, titkár és referens: Gáspár F.-né. Majd szavalatok, felolvasás, ének előadva az önként jelentkező asszonyok és leányok jelesbjei által minden különösebb felszólitás és irányitás nélkül, mi annál nagyobb örömmel tölti el lelkünket, mert következtetni enged arra, hogyha már a kezdet ilyen lelkesedéssel indul, el fogjuk érni célunkat Isten segitségével. Egymást megismerve, megszeretve és becsülve, vállvetve fogunk munkálkodni az ur szőlejében. Egyelőre arra törekszünk, hogy összejöveteleink minél látogatottabbak legyenek; szeressék meg asszonyaink és leányaink eme tanulságos szórakozást, lássák be hasznos voltát.

Referens.

LEÁNYAINKNAK, ASSZONYAINKNAK LEGSZEBB AJÁNDÉK

SZIVEMET HOZZÁD EMELEM..

NŐI IMÁDSÁGOS KÖNYV. o IRTA: DR. BOROS GYÖRGY.

KAPHATÓ: LAPUNK KIADÓHIVATALÁBAN KOLOZSVÁRT.

Hirek a külföldi unitáriusokról.

Az első magyar amerikai unitárius egyházközség levelet irt a dombói egyházközséghez.

„Tisztelendő Egyházközség!

Az akroni első magyar unitárius egyháznak 1923. október 27-én tartott alakuló gyülésén hozott határozata értelmében keressük fel a Tiszt. Egyházközséget.

Szólunk azzal az érzéssel, mivel a jó testvér szólhat. Megkeressük azzal a szeretettel, mivel a jó gyermek az ő édes anyját keresi fel. Oda gondolunk azzal a hálával, mivel a nemes lelkü ember adózik az ő jóltevőinek. Igen minket Küküllődombóhoz, mivel tagjaink $^{3}/_{5}$ része onnan került ki, testvéri, gyermeki érzések fűznek. Ott születtek a Kocsisok: Márta, János, György, János, János M. stb. Székelyek: György, András, Ferenc, Anna (Molnárné); a Bordiak: János, Mihály; a Nagyok: Sándor, András, József; Miklósok: Mihály, Anna; Hunyadi János; Kömüvesek: István, Mária; Finta József, Tamás József, Hegyiné Szabó Anna, Kocsis Katalin, Kocsis Klára stb. 24 család képviseli egyházközségünkben a dombóiakat. Ez a 24 család fáradságot nem ismert, áldozni nem félt, csakhogy itt az uj hazában is egyházzá alakulhasson, hogy itt is gyakorolhassa az ő unitárius hitét, melyet ott a szülőföldön megismert. Hálával, szent érzésekkel beszélünk Tiszt. id. Ütő Lajosról, ki minket e hitben nevelt és tanitott. Lelkünk meleg érzésével kivánjuk, hogy a jó Isten jó egészségben tartsa meg sokáig.

Célunk az, hogy a Tiszt. egyházközséggel levelezést, összeköttetést tartsunk fenn. Azokat az egyszerü, szegényen kivándorolt embereket a mi egy Istenünk segitette, megfelelő anyagi helyzetbe juttatta s ők e sorsban is emlékezni akarnak a szülői falura, emlékezni akarnak, mert ugy érzik ők, hogy drága és szent a visszaemlékezés.

Kérjük tehát a Tiszt. urat és egyházközséget, hogy az otthoni dolgaikról értesitsenek, ugyanezt tesszük mi is. Leveleiket istentiszteleteinken felolvassuk s erre kérjük önöket is.

A jó Isten tartsa meg a tiszt. urat családjával, rokonainkat, véreinket, szeretteinket, kikre sokat gondolunk, kikért sokat aggódunk.

Boldog uj évet mindnyájoknak. Testvéri szeretettel:

Bodoczy Sándor,
lelkész.

Szász István,
egyházi titkár.

E kedves levélre január hó 10-én válaszoltunk. — Szeretetünk minden melegét beleöntöttük levelünkbe, hiszen mindenik rokonunk. Itthon maradt gyermekek apáikról hallottak hirt, az apák gyermekeik nemes cselekedetét olvasták. A szülőföld mindig kedves, s menynyivel inkább az a visszaemlékezés rózsa-felhőin át a honvágy mélabus hangulata mellett. Kérjük, hogy tekintsenek minket anyaegyházuknak s keressenek gyakran fel levelükkel. Hallottuk azt is, hogy

nehány hivünk már elveszett, vagy a református, vagy a nazarénus hitre tért. Sajnáljuk, de hát a gyenge hitüekkel szemben semmit sem tehetünk. Az amerikai levél felolvasása után 2 asszony jött a lelkészi hivatalba, egyik arra kért hogy levelünk végére irjam oda: Fintáné szeretettel üdvözli apját és testvéreit. Özv. Gálné csak ennyit kivánt oda iratni: Csókolom a leányomat ha még unitárius. Itt kivánom megjegyezni, hogy mi nagyon sok hivünket elveszitjük azok közül, akik kivándorolnak. Többen jöttek haza, de már nem mint unitáriusok, hanem mint nazarénusok. Közelebbről is 4.

Bodoczynak munkája azért tisztelni való s nagy értékü, hogy ő csendben ünnepeltetés nélkül ment ki s érkezett meg, de hiveinket mindenütt felkutatja s arról is számot ad, ha azok közül vagy egy elhagyta h tét. Igy érdemes Amerikába menni.

Dombó, 1924. jan. 16.

Ütő Lajos.

Megnyugvással jegyezzük föl, hogy Bodoczy lelkészt az amerikai unitárius lelkészkar a testületbe kartársnak a próbaidőre befogadta. Örömmel jelezzük, hogy amerikai atyánkfiai az *Unitárius Közlöny*-t nagyszámban rendelik meg.

Williams C. Tivadar amerikai unitárius lelkészi karunk egyik ékessége, elhunyt. Emlékére a newyorki All Souls templom falába egy gyönyörü relief szobrot állitottak be. Papi palástban ülve tartja a kinyitott biblia nehány levelét és körül öleli szárnyával az angyal, talán a muzsája vagy a felesége, akivel ideálisan szép életet élt a jeles költőpap, ki hazánkat is meglátogatta. Költeményeiből Józan esperes többet leforditott és lapunk is közölt.

Egyleti munkásság.

Böződön a D. F. E. müködése november hó 1-én kezdődött meg. A komolyabb fiatalemberekből egy kis társaságot alakitottam, kik a társulási eszmét hirdessék a többinek is. Tényleg sikerült is összehozni 27 fiatalembert, kikkel összejöveteleinket megtartjuk hetenként kétszer. Megkiséreltük a faragó-iskolát. Tényleg jöttek is, de itt nem lehetett kapni megfelelő helyiséget. Kis körünkben megalakult a dalárda a lelkész vezetése alatt. Vannak ismeretterjesztő oktatások. Minden hónapban március 15-ig terveztünk vallásos estélyt. Betanitottam egy szindarabot s azt a bállal kapcsolatban előadtuk. Mindezekből maradt a D. F. E.-nek 310 leu. Radó János legifjabb presbiter lett az Ifjusági Egylet elnöke; két alelnöke Fülöp József és László János, könyvtárosunk Bérczi Dénes. A két tanitó, tanitónő, papnék és a két pap lesznek az oktatók. A két más böződi pappal értekeztem a szövetkezésről, de semmit sem tudattak. A hősök siremlékének leleplezése 1923. november 27-én volt leikészköri gyülés-sel kapcsolatban.

Szeretet ünnepe Marosvásárhelyt. A marosvásárhelyi D. F. E. február 4-én tartotta ez évi első gyülését a kis imaházban,

mely zsúfolásig megtelt érdeklődő közönséggel. „Áldott az Ur, a mi Istenünk“ alkalmi ének elhangzása után dr. Sárkány Miklósné meleg szeretettel üdvözölte a megjelenteket; nemes munkánkhoz erőt, kitartást kiván, egyházunkra, veszélyben forgó iskoláinkra Istennek oltalmát kérve, a gyülést megnyitja. Rédiger Géza a könyörülő szamaritánusról tartott tartalmas oktató bibliai magyarázatot. Kiss Ilonka szavalta: „A karácsonyfa megérkezik“, „A karácsonyfa panaszkodik“ és „A karácsonyfa énekel“ cimü költeményeket érzéssel, meghatóan. Áldja Laura és Platz Ferencné urnők kedves meséikkel nemcsak a gyermekek, de a felnőttek figyelmét is lekötötték. Hits Béla és Gálfalvi R. kedves párbeszédet adtak elő a munka értékéről és megbecsüléséről. József is ácsmester volt. Herszényi Irma, Nagy Ica és Zsakó Kálmán „Mikulás diója“ cimü szindarabot játszták el a közönség gyönyörüségére. Ezek után következett a szeretetadományok kiosztása a 80 gyermek között. Dr. Sárkány Miklósné uraszszony, a D. F. E. éltető lelke, meleg szive ugyanis gondoskodott arról, hogy — az egylet nőtagjaival egyetértve — a kicsinyeknek a karácsonyi örömhöz hasonló örömet szerezzen. Egy kedvesen töltött délután emlékével távoztunk az Ur hajlékából. *Lőrinczi Zs.*

Sepsikőröspatak is megmozdult. 1923. évi december hó 31-én megalakitottuk a D. F. fiókegyletet mintegy negyven taggal, mely — reméljük — megkétszereződik. Az unitárius ifjuság december 25-én egy sikerült szinielőadást rendezett az egyház javára, előadván a „Paraszt kisasszony“ cimü népszinmüvet nagy anyagi és szellemi sikerrel. A darab a D. F. fiókegylet megalakulásának javára december 31-én ismét előadatott az unitárius iskola termében, 486 leu tiszta haszon lezárásával s igy a D. F. fiókegylet anyagi oldalról is biztositva lett. A tisztikar a következő: Elnök Székely Kelemen lelkész, jegyző Para Ida tanitónő, pénztáros Kiss Gyula, énekkarnagy Kádár Sándor. Gyülést tart minden második szombat este az unitárius iskola termében, egyházi, világi énekek, szavalatok és egyházi nagyjaink ismertetésével kapcsolatosan; nyáron szintén minden két hétben vasárnap délután a templomban. Egyletünk megalakitotta az unitárius ifjusági dalkört és kebelében minden érdeklődő unitárius egyháztagot szivesen lát s el is várja azoknak érdeklődését. Eddig közreműködtek: Székely Kelemen lelkész, Para Ida, Székely Dezső, Ütő Ferenc, Szabó Juliska, Szabó Vilma, Szinte István, András Ferenc, Költő Áron, Bedő Albert, Költő Imre, Ütő András, Bedő Erzsébet, Szász Veron, Költő Vilma, ifj. Szabó Vilma, Bedő Lenke, Költő Gábor, Téglás József, Para Sándor rk. ifjak. Vajha ezen nagy lelkesedés szilárd alapon épülve zavartalanul működhetnék az idők végéig. *Kádár Sándor.*

Aranyosrákoson működik a D. F. E. 52 taggal, az egyházi dalárda 40 taggal. Minden héten hétfőn, szerdán és pénteken összejövetelt tartottak. Nagy lendületet várnak az uj harmonium beszerzésétől, ami nemsokára meglesz. Karácsonykor vallásos estélyt rendeztek, midőn Gombási János lelkész Dávid Ferenc életét méltatta. A jövőtől sokat remélnek.

Csegezben „D. F. Egyletünk müködik. Rendeztünk két vallásos délutánt, egyiket a jóltevők emlékére és két nagyon szépen sikerült estélyt. Dolgozunk lassan, szerényen."

Petrozsényban nagy akadály a templom nem léte, de a Közlöny nagy száma (27) sokat pótol.

Felsőrákos nagy számához és erejéhez illő lendülettel munkához fogott. A jövő számban ismertetjük.

Elfeledkeztünk a vak fiuról, pedig az ő vaksága és árvasága állandó. A jószivü emberek 10—10 leuval boldoggá tehetnék.

Köszönet. Magyarszováton karácsony másodnapján a D. F. E. által rendezett müsoros táncmulatságon a következő adományok folytak be: Mózes Károly gyógyszerész, Szász Ferenc birtokos, Deák József birtokos 100—100 L., Filep Árpád ref. lelkész 60 L., Szilágyi István birtokos, Nagy Endre birtokos, Antónya Mihály 50—50 L., dr. Nagy János 30 L., Sándorházy János, Nagy Lajos, Tóth Simon, Péter Gábor, László Károly, Benczédi Márton, Tóth Sándor, Kiss Márton, N. N. 20—20 L.; többen 5—15 L.-t. A 320 L tiszta jövedelem a könyvtáralaphoz csatoltatott. Fogadják a kegyes adakozók a D. F. E. szives köszönetét. Ugyancsak az iskolaszék hálás köszönetet mond azoknak a jószivü urnőknek, kik az iskolás gyermekek karácsonyfájára süteményeket, cukorkákat, gyümölcsöt ajándékoztak, névszerint: Mózes Károlyné dr. Jakab Judit Mocs, Kun Sándorné Kolozsvár, Deák Józsefné, Kun Mórné, Tóth Simonné, özv. Gothárd Sándorné, Antónya Mihályné Magyarszovát.

Egyházi és iskolai mozgalmak.

Az E. K. Tanács februáriusi gyülésén 53 ügyet látott el. A marosvásárhelyi egyhk. egy telekrészét eladhatja, mivel ujat szerzett hagyaték utján. Az oklandi hivek harangalapot gyüjtenek. Két presbiter ellen fegyelmi rendeltetett el, mivel az egyházközség érdeke ellen dolgoztak. Boros Jenő tanárt a Teologiára magántanulónak fölvette. Dr. Kiss Elek teol. tanárt a teologiai és internátusban lakó ifjusághoz családfőnek kinevezte. Lőrinczi István vallástanárnak engedélyt adott, hogy április végéig a papi lakásban maradjon. Ürmösi József egyh. tört. könyve uj kiadás érdekében birálatra kiadatott. Az unitárius hit- és erkölcstan (6-ik el. oszt.) megirására pályázatot hirdet. Tanka Sándor alapitó levelét (tizezer leu) köszönettel elfogadta. A titkárok jelentése az iskolák érdekében történt többszöri személyes eljárásokról, részint megnyugvásul szolgált. Számos kérvény, számadás, jelentés nyert elintézést.

Első unitáriás istentiszteletet tartottunk Szászrégenben febr. 10-én. Kevesen voltunk, de igen boldognak éreztük magunkat, hogy együtt lehettünk. Iklandi lelkészünk Kovács Béla még a mult évben kifejezte óhajtását, de az csak ugy valósulhatott meg, hogy Farkas Albertné Boros Irén önagys. volt kegyes felajánlani a házát imaháznak s ő maga lett énekvezérünk. Együtt volt az összes unitárius (12). A lelkész szép imája után Farkasné Boros Irén és Bálint Endre duettet énekeltek és két zsoltárt a gyülekezet Farkasné zongora kisérete mellett. A lelkész megható kedves beszédet mondott. A házi

asszony gazdag ozsonnával vendégelte meg az egész kis gyülekezetet. Mindnyájunknak végtelen jól esett a hitünk szerinti istentisztelet. Már nagyon vágytunk rá. Köszönet érette Farkasné urnőnek és ifju papunknak. — *K. M.*

Dr. Ferencz józsefet a kolozsvári egyházközség gondnokává választotta teljes egyhanguséggal és nagy bizalommal. Különös érdekességet nyujtott a választásnak, hogy édes atyja, szeretett püspökünk, mint választási elnök hirdette ki az eredményt. Az uj gondnok sokat igérő székfoglalót tartott. Ürmösi esperes üdvözölte.

Tordátfalván 1924. január 27-én igen felemelő ünnepély keretében történt meg az új lelkész beköszöntése, beiktatása. Akit nem ismert eddig, ahhoz a néphez jött az uj próféta, hogy együtt keressék az ur utait. Szavai a nép szivéhez férkőztek. Uj esperes atia a szeretet szavaival jelölte meg az ur szolgájának nehéz, de gyönyörüséges feladatát. Ugy az egyházközség hivei, mint a környék világi és belső emberei nagy számban jelentek meg a beköszöntőn. A templomozás után bankett volt, melyen bár kevés számban vettek részt a helybeli hivek, az uj lelkész atia meleg ovációkban részesült, csupán a beszolgáló lelkész atia bucsuzása hagyott kissé dissonáns érzéseket a lelkekben. Az uj lelkésztől mindenki uj életet vár. *V.*

Uj lelkész. Mózes Mihályt a főt. püspök ur kinevezte Bordosra r. lelkésznek s egyben megbizta Bözödujfalu gondozásával.

Nagyszebenben unitárius istentiszteletek minden hónap első vasárnapján tartatnak a Stadt-parki evangelikus templomban. Az istentiszteletek helye és ideje rendesen közölve van a nagyszebeni helyi lapban és a „Tageblatt"-ban. — Egyházi ügyekben felvilágositásokat lehet nyerni: id. Szentgyörgyi János egyházközségi curátortól. Lakása: Wintergasse (Str. Georghe Lazar) 15 szám.

Székelyudvarhelyt kiválóan sikerült műsoros vallásos estélyt rendeztek: Bölöni Vilmos lelkész, Gálffy Zsuzsika, Benkő József, Kiss Elek zenetanár, Halmágyi Sámuel igazgató, Ebert Andrásné, Finta Gerő, Benkő Józsefné, Zakariás Miklósné és Barok Károly közreműködésével.

Halad a világ, tisztul a gondolkozás. Amerikában az unitáriusok igen nagy erővel igyekeznek tisztitni a hitnézeteket. Mi erről már többször beszámoltunk olvasóinknak. Ujabb hirek jönnek. Legközelebbről 500 lelkész kivált az anglikán egyházból és megszervezték a modern egyházi férfiak unióját. A bibliát most már a modern tudomány szellemében fogják magyarázni és tanitani. Ez a helyes eljárás.

Vissza a klasszikusokhoz! Franciaországban rájöttek, hogy az egyetemen tanuló ifjuknál hiányzik a mélyebb tudományosságnak az az alapja, melyet a latin és görög nyelvek és szerzők tanulásával szereztek meg. Elhatározták, hogy a középiskolákba és az egyetemekre ujból bevezetik és erőteljesen megkövetelik.

Elhunytak. Csongvay Béla birtokos Csegezben. Neje és három gyermeke gyászolja.

Martonosi Nagy János ny.-szentlászlói jeles lelkészünk február 8-án váratlanul elhunyt Kolozsvárt a kórházban. Szentlászlón temették el. Jövő számunkban közölni fogjuk arcképét és életrajzát.

Csikfalva községe 1923. dec. 26-án délután 2 órai kezdettel avatta fel ujonnan épitett községházát, mely csaknem 100.000 leuba került. A felavatási ünnepély délután 2 órakor kezdődött, mikor csikfalvi Márton András vezetésével megérkezett a csikfalvi zenekar s 2 népdal elhangzása után Ádám Mihály énekvezér-tanitó vezetésével elénekelte a szép számu közönség a 90-ik zsoltár megható dallamát. Ezután Fazakas Lajos esperes-lelkész imát és felavató beszédet tartott, kifejtve különösen, hogy ha az iskoláért nem lelkesültek volna különösen a 90-es években, nem volna meg az uj községháza. Buzditotta, hogy jövőre is legyenek munkaszeretők s a községháza mellett épitsék saját házaikat is. A beszéd után, mely láthatólag hatást gyakorolt a hallgatóságra, Kiss Zsigmond derék és fáradhatatlan községi biró Róza nevü leánya szavalta el Inczédy László „Nővér" cimü költeményét, Márton Juliánna népdalokat énekelt, Márton András tartott beszédet a gyülekezethez s a közhasználatnak átadta.

Összes lelkészeinket kérjük — most már nem is először — értesitsék városi lelkésztársaikat a faluból városra került hiveik *lakásáról, foglalkozásáról,* mert mi városon lakók igyekezni fogunk lelki gondozásban részesiteni óket minden lehető módon. A cura-pastoralisban óhajtunk segitséget nyujtani.

Megyek a városba, mit üzennek? Egyik jeles papunk, mikor városba készül, egy héttel előre kihirdeti a szószékről, hogyha valaki levelet akar küldeni, vagy izenni, szivesen elviszi. Mindig visz izenetet és hoz is. Hasznos munka.

Rend a lelke mindennek! Február 15-ike elmult. Szerződésünk értelmében a naptárak árával el kell számolnunk Felhivjuk összes kollégáinkat — akiket illet — haladéktalanul küldjék be a naptárak árait Bedő Miklós homoródszentpéteri lelkész (Petreni u. p. Homorodsânpaul) cimére, hogy szerződésben igért kötelességünknek pontosan, becsülettel eleget tehessünk! Rendet és pontosságot kérünk. *Naptár szerk.*

Nyugtázás. Az egylet pénztárába folyó évi január 14-től február hó 19-ig előfizetési és tagsági dijat fizettek 1923-ra: Ürmösi Jenő, Sólyom Györgyné Kolozsvár; Tarcsafalvi Zsigmond Szekelyszentmihály; Vernes József Torockó; Nagy György Derzs; Székely István Homoródszentlászló; dr. Pogány Sándor Kolozsvár; id. Tóth György Bölön; Sándor Balázs, Dimén Pál, Tamás Áron, Pap M. Gábor, Szabó József, Dimén Dénes, Imre Pál, Szabó István, ifj. Bató Domokos, Dimén István, Dimén Lajos, Geréd Lőrinc, Ürmösi Józsefné, Unitárius Nőegylet, Unitárius Egyházközség Homoródszentpál; Kovács Imre, Kovács Imréné, Balogh Mártonné, Székely János, Baranyai Pál alsó, Szép Miklós, Kovács Máté, Szép Lőrinc, Asztalos Márton, Balogh Miklós, Csép Ferenc, Csép Tamás Ferencé, Csép Mihály Mártoné, Simonfi Elek, Balogh Balázs, Bényesi Mózesné, Balogh Mártonné Zs., Csép Miklósné, Simonf Lászlóné, Székely Samuné, Csép József, özv. Csegezy Gáborné, özv. Pálffy Máténé, Simonfi Pál, Kaszás Gyula Bágyon; Unitárius Leányegyházközség Székelytompa; Gazdakör, D. F. E., D. F. Ifj.

Egylet, Tejszövetkezet Nyárádgálfalva; Sándor Irma Székelykeresztur; id. Komáromi Mihály, özv. Árkosi Tamásné Bajka Mátyás, Bajka Sándor, Demeter Zsigmond Szentmihály. — 1924-re Benkő Árpád Árkos; dr. Albert Lőrinc Bölön; Unitárius Lelkészi Hivatal Városalva; Kovács Károlyné, Bölöni Imre Brassó; Unitárius Teologiai Akadémia tanári könyvtára Kolozsvár; dr. Szentiványi Árpád, Unitárius Leányegyházközség Nagyenyed; Barabás Lajos Székelykeresztur; István Lajos Marosvásárhely; dr Lukácsi József Kolozsvár; D. F. Egylet kis és nagykedei, Andrási János, Andrási Ferenc Nagykede; Fazakas Péterné, Márton György, Vári András, Pál Izsák Kiskede; Ütő Lajos, Székely Zsigi, ifj. Miklós János (Pakó), Miklós János (Gyurka), ifj. Molnár András, Miklós János (Samué), ifj. Miklós János (Józsefé) Dombó; Kozma Miklos Fiatfalva; Szabó Lajosné Szováta; K. Nagy Miklós Kolozsvár; id. Gvidó Béla, ifj. Gvidó Béla Dicsőszentmárton; Derzsi Lajosné Medesér; Lőrinci Zsigmond Marosvásárhely; D mén Gergely Vargyas; Veress László, Nagy Gyula Kolozsvár; Rédiger Géza, Unitárius Egyházközség, Varga Ferenc Marosvásárhely; Tób Zsigmond Jobbágyfalva; Antal József Nagyborosnyó.

(Folytatjuk.)

Szerkesztői üzenetek.

Tudósitóinkat kérjük, sziveskedjenek a tudósitást külön lapon, egy oldalra irva és b. nevüket rájegyezve küldeni be. — **Jó hirt** várunk sok helyről, ahonnan még semmi sem jött. — **Elperelem.** Jönni fog. — **Több lelkészünek.** E helyen is tudomásra hozzuk, hogy a D. F. E.-be az egyházköri és egyházközségi D. F. Egyletek örökös alapitói dijat fizetnek. Ezt részletekben is elfogadja a pénztár, amit mutat a nyugtázás. Estélyek jövedelméből szokták kifizetni. Örökös alapitóink nagy erősségére lesznek az egyletnek, ha alapitványaikat ötszáz leura kiegészitik. — **K. V. Dávid Ferencről** már annyi költemény jelent meg, hogy csak olyant közölhetnénk, amely uj nézőponból látja és mutatja nagyságát. Ebben a rövid költeményben ilyen részt nem találunk. A rimelése is gyenge. A tudósitást fölhasználjuk.

ANCA SÁNDOR HARANGÖNTŐDÉJE CLUJ

PIAŢA UNIRII 32.

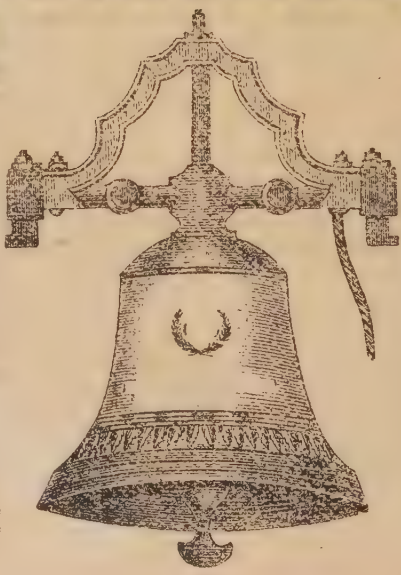

Van szerencsém nb. figyelmét a tulajdonomat képező volt Andrásofszky féle nagyhirü ***harangöntődére*** felhivni, mely ma is Románia legelső öntődéje, hol a legjobb anyagból készülnek a harangok minden nagyságban. Öntődémből kikerülő harangoknak ***erőscsengésü*** kellemes hangjuk van ***és szabadalmazva vannak,*** azonkivül müvészies külsővel is birnak. Harangjaim kiválóságát mi sem bizonyitja jobban, minthogy több kiállitáson ezüstéremmel és oklevéllel lettek kitüntetve. ***Tartósságukért több évi jótállást vállalok.***

Nagybecsü figyelmét felhivom ***harangkoronáimra, melyek a lebegő legtökéletesebbek, minek folytán a harang ugyszólván magától jár, áforánlása vagy huzás általi hasadása ezen koronák mellett ki van zárva.***

Sziveskedjék megrendelését ***sürgösen*** megtenni, mert az anyag csaknem nap-nap után ***drágul*** s igy egyházának érdeke, hogy olcsó haranghoz jusson.

Becses támogatásukat kérve, maradok kitünő tisztelettel

ANCA SÁNDOR
haranggyáros.

Hivatalos közlemények.

XIII. 564/1924 sz. Körirat lelkész afiaihoz. Ismételten előfordult, hogy a köriratokra, rendeletekre egyes helyekről hiányos jelentések érkeztek be, s egyes pontok egészen válaszolatlanul maradtak. Felhivom t hát lelkész afiait, hogy az E. K. Tanács oly leiratainak, melyekben több megválaszolandó kérdés vagy meghagyás van foglalva, minden egyes pontjára pontosan feleljenek s amennyiben valamelyik kérdésre a kivánt adatokkal nem szolgálhatnak, ennek okát jelöljék meg. A hiányos jelentéstétel szintén mulasztás az 1923. évi főtanácsi jegyzőkönyv 49. pontjában foglalt szabályzat szerint. Kolozsvárt, 1924. évi f.bruár 19-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XIV. Sz. 544/1924. Körirat esperes és lelkész afiaihoz. A Vallásügyi Miniszter ur f. hó 14-én 67579 sz. alatt érkezett iratában közli azokat az állami ünnepeket, melyeken istentiszteletet kell tartani. Ezek a következők: I. Nemzeti ünnepek, mikor istentisztelet tartandó és a közhivatalok szünetelnek: 1. A fejedelemségek egyesülése február 6. (görög naptár szerint január 24.); 2. Hősök napja, román áldozó csütörtökön; 3. A függetlenség kimondása május 23. (görög naptár szerint május 10). II. A királyi család évfordulói, melyeken szintén istentiszteletet kell tartani, de a közhivatalok nem szünetelnek: 1. Király Őfelsége névnapja, augusztus 4. (görög naptár szerint julius 22.); 2. Király Őfelsége születésnapja, augusztus 24. (görög naptár szerint augusztus 11.); 3. Trónörökös Őfensége születésnapja, október 16. (görög naptár szerint október 3.); Királyné Őfelsége születésnapja, október 29. (görög naptár szerint okt. 16.). Egyidejüleg intézkedtem a felsorolt ünnepekre szóló imák megirása iránt, minek elkészülte után a szöveget az egyházközségekhez meg fogom küldeni, hogy minden templomban azok mondassanak el, amint ezt E. K. Tanács az E. Főtanács által jóváhagyólag tudomásul vett 1423/1923. sz. határozatában elrendelte volt. Kolozsvárt, 1924. évi február hó 20-án. Ferencz József, unitárius püspök.

XV. 413/1924. sz. Körrendelet összes lelkész afiainak a korpótlék igény bejelentése tárgyában. Tudomásulvételre közlöm a vallásügyi miniszterium 69681. sz. január hó 30-án kelt következő leiratát: „Tisztelettel értesitem, hogy a miniszterium a papok gradatiáit illetőleg a következőleg határozott: Szeptember hó folyamán minden évben pontos kimutatást kell küldeni az uj gradatiát betöltő papokról, hogy a költségvetésbe fölvehetők legyenek. Az igazoló okmányok csak az első gradatiát betöltő lelkészekről küldendők föl, uj gradatiák csak a következő költségvetési év kez-

detétől utaltatnak". Felhivom érdekelt lelkész atiait ennek alapján, hogy saját jól megfontolt érdekükben minden év augusztus hó 31-ig esperesi uton a szükséges bejelentést E. K. Tanácshoz terjesszék fel. Kolozsvárt, 1924. évi februárius hó 6-án. Ferencz József, unitárius püspök.

XVI. Sz. 678/1924. **Körlevél esperes és lelkész afiaihoz a családi változások bejelentése tárgyában.** Miután a lelkészek családjában házasságkötés, születés vagy elhalálozás folytán beállott változások kellő időben nem jelentetnek be E. K. Tanácsunkhoz, vagy a vonatkozó anyakönyvi kivonat nem csatoltatik s emiatt a családi pótlékok kiutalása késedelmet szenved, sőt hónapokon át el is marad, amiből a lelkészeknek jelentékeny kára származik: felhivjuk valamennyi lelkész afiát, hogy a családi állapotukban beállott változásokat [házasságkötés, gyermekek születése, elhalálozása, férjhezmenetele], esetről-esetre legkésőbb 8 nap alatt esperesi uton feltétlenül jelentsék be E. K. Tanácsunkhoz s csatolják hozzá a vonatkozó állami anyakönyvi kivonatot is. Enélkül a családi pótlék mindig a családi változást követő évnegyed 1. napjától számittatik. Kolozsvár, 1924. évi február hó 24-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XVII. 2044/1924. **Körirat köri felügyelő gondnok, esperes és lelkész afiaihoz.** Az E. Főtanács 48 1923. jkvi szám alatt a Fegyelmi Törvény 10. és 11. szakaszait módositotta, továbbá 49/1923. jkvi sz. alatt a Rendbirságolásról szóló szabályzatot megállapitotta. E szabályzat és módositás életbelépvén, kérem azokat eljárásaiknál szem előtt tartani. Az 1923. évi Főtanácsi jegyzőkönyveket E. K. Tanács február elején szétküldötte. A jegyzőkönyvben foglalt határozatok teljesitése tárgyában 31/1924. sz. alatt szétküldött külön körlevelet nyomatékosan lelkész afiai figyelmébe ajánlom, s felhivom őket arra is, hogy a szervezeti törvényeknek az egyházközségnél levő példányain az I. kötet 201. és 224, valamint a II. kötet 10. és 11. szakaszainál jegyezzék fel, hogy az illető szakasz az E. Főtanács 39., 40. illetve 48—1923. jkvi sz. határozatával módosittatott. Kolozsvár, 1924. február hó 24-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XVIII. Sz. 676/1924. **Körirat a főgimn. igazgatóságokhoz és iskolaszékekhez.** A nagyszebeni tankerületi főfelügyelőségnek a miniszter meghagyására hivatkozással megküldött 1676/1924. sz. irata folytán miheztartás végett közlöm, hogy a segélybélyegek 10, 25, 50 bani, 1 Leu és 5 Leu-ról 25, 50 bani, 1, 2 és 10 Leura emeltettek. Kolozsvárt, 1924. évi február hó 24-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XIX. Sz. 679/1924. **Körlevél valamennyi esperes, lelkész afiainak, valamint főgimnáziumok és teológia akadémia igazgatóságainak, kitüntetések bejelentése tárgyában.** A miniszterium nyilvántartást akarván készíteni az egyházak szol-

gálatában álló tisztviselők birtokában levő, akár az itteni, akár más állambeli polgári vagy katonai kitüntetésekről, felhivjuk a cimben jelzett hatóságokat, hogy e kitüntetéseket, illetve azokat a lelkészeket, tanárokat, tanitókat, gondnokokat stb., akik ilyen kitüntetést nyertek, március hó végéig hozzánk jelentsék be. A bejelentésben kimutatandó 1. az illető tisztviselő [lelkész, tanár, tanitó, gondnok stb.] neve, egyházi állása, lakhelye; 2. a kitüntetés [tiszteletcim, érdemjel stb.] pontos megnevezése; 3. kitől, mikor, minő egyházi, polgári vagy katonai állásban és minő alkalomból vagy érdemek méltánylásául nyerte a kitüntetést? Kolozsvárt, 1924. évi február hó 24-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XX. Sz. 478/1924. **Körirat valamennyi tanitó afiához.** Felhivom tanitó afiai figyelmét Bencze Gyula ref. tanitó „Román-magyar nyelvü tananyag beosztás" c. művére, melyet megvételre és használatra ajánlunk. Megszerezhető Marosvásárhelyt a Cosmos r.-t. nyomdájában, ára 40 Leu. Figyelmeztetjük azonban tanitó afiait, hogy e „Tananyag Beosztás" csak egy utmutató vezérfonal, amelyből a tanuló román nyelvü ismeretéhez képest a helyi körülmények szerint igyekezzenek annyit megvalósitani, amennyit teljes buzgósággal és legjobb igyekezettel megvalósithatnak. A könyv magának a tanitónak a román nyelv tanitásában jó módszeres utasitásokat ad és az előirt vizsgálatra való előkészület nehéz munkájában is segiti. Kolozsvárt, 1924. évi februárius hó 24-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XXI. Sz. 696/1924. **Körirat esperes és lelkész afiaihoz a lelkészi földek adójáról.** Az 1923. október 12-én külön szétküldött 1618/1923. sz. köriratra hivatkozással értesitem esperes és lelkész afiait, hogy az uj adótörvénynek a lelkészi földekre vonatkozó 30. szakaszát a központi Pénzügyi Bizottság következőleg magyarázza: „Az erdélyi lelkészek a szessziós földek tekintetében, amelyek a parochiák tulajdonát képezik és amelyek ingyenesen adatnak használatra a lelkészeknek, nem tekinthetők haszonbérlőknek, hanem haszonélvezőknek s mint ilyenek nem róhatók meg kereskedelmi adóval. Az esetben, ha a parochiák és iskolák tulajdonát képező földeket haszonbérbe adják akár a lelkésznek vagy tanitóknak, akár más idegen személyeknek, a haszonbérlő a kereskedelmi adó alá esik." Ez a hivatalos magyarázat a Lege Decrete [törvények, rendeletek] 1924. január 24-én megjelent 3-ik számában olvasható. Kolozsvárt, 1924. évi februárius hó 25-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XXII. Sz. 89/1924. **U. P. Pályázat kántori állásra.** A bágyoni unitárius egyházközségben megüresedett kántori állásra pályázatot hirdetek. Javadalom: 1. Pénzfizetés félévi előleges részletekben 1200 Leu; 2. Nyolc hold [1600 □ öles] első osztályu

szántó 14000 Leu; 3. Három hold [1600 □ öles] rét 4000 Leu; 4. 300 □ öl veteményes 300 Leu; 5. Kettő drb. marha legeltetési jog 2000 Leu; 6. 14 szekér tüzifa beszállitva 2800 Leu; 7. Lakás melléképületekkel 400 □ öl kerttel 700 Leu. Összesen 25.000 Leu. Próbaéneklés megkivántatik. Pályázati kérések kellően felszerelve Lőrinczy Dénes esperes urhoz f. évi április hó 1-ig adandók be. Kolozsvárt, 1924. évi februárius hó 22-én. Ferencz József, unitárius püspök.

XXIII. Sz. 2143/1923. Pályázat. E. K. Tanács pályázatot hirdet az unitárius népiskolák VI-ik osztálya számára kiadandó Hit- és Erkölcstanra. A pályamunkákat f. évi julius 1-ig kell beadni az E. K. Tanácshoz. A tankönyvnek meg kell felelnie az unitárius elemi iskolai vallásoktatás tantervében foglalt utasitásoknak, de szemelőtt kell tartania a Nevelésügyi Bizottság által az Unitárius Irodalmi Társaság pályázatán jutalmazott művekre adott birálatot is. A birálat szövege megtekinthető minden esperesi hivatalban és az E. K. Tanácsi irodán. A megfelelő munkát E. K. Tanács a közönséges iskolai tankönyv alakjában nyomtatott ivenként 300 leuval fogja honorálni. Kolozsvárt, 1924. évi februárius 25-én. Ferencz József unitárius püspök.

XXIV. Emlékeztető az Unitárius Közlönyben meg nem jelent februári köriratokról: 1966—1923. Körirat esperes és köri f. ü. gondnok afiaihoz a püspöki vizsgálószékre vonatkozó javaslatról. Vélemények beküldendők március 1-ig. — 1966—1923. Körirat aranyostordai és kereszturköri lelkész afiaihoz az 1923. évi püspöki vizsgálószék meghagyásainak teljesitése tárgyában. Jelentések beküldendők február 20-ig. — 400—1924. Körirat esperes, köri jegyző és pénztáros afiaihoz a 12—1923. főt. jkv. sz. határozat tárgyában. Javaslatok teendők március 15-ig. — 31—1924. Körirat esperes, lelkész, tanitó afiaihoz, Teol. akad. és főgimn. igazgatóságokhoz, egyházi pénztárnak, számvevőségnek és állandó bizottságoknak az 1923. évi főtanácsi határozatok végrehajtása tárgyában. Lelkész afiai az 1924. évi egyet. egyh. adó tárgyában jelentést küldjenek be március 15-ig. — 500—1924. Körirat az iskolaszékekhez a tanügyi hatóságok általános kifogásai teljesitéséről és a román nyelvet előadó tanitók bejelentéséről. Jelentések küldendők március 10-ig.

Főszerkesztő: Dr. BOROS GYÖRGY | Szerkesztő: PAP DOMOKOS

Előfizetési ár: Egész évre 30 L. Magyarországra 36 L. Egyes szám ára 4 L. Akik a 30 L.-t egy összegben előre befizetik, a Dávid Ferenc-Egylet rendes tagjainak tekintetnek. Örökös alapitódij 100 L. Minden pénz Gálfi Lőrinc egyleti pénztároshoz küldendő.

Hirdetés. Telmann Béla uridivat termében **papi palástok** mérsékelt áron készülnek, mely célra a szabályszerü anyag állandó raktáron van. **Brassó, Lópiac 1. szám.**

Nyomatott „Korvin"-könyvnyomdában Cluj-Kolozsvár, Str. Iorga (volt Jókai-utca) 17 sz.